

3. Психологу для роботи. Діагностичні методики: збірник / [уклад.: Лемак М.В., Петрище В.І.]. – Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2011 – 616с.

УДК 371.035

*Кузьма-Качур Марія Іванівна,
Доні Марія Стефанівна
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Зміни пріоритетів у суспільстві зумовлює потребу формування ціннісної сфери людини. Цінності складають зміст Я-концепції і є основою морального виховання особистості.

Проблема формування у підростаючого покоління ціннісного ставлення привертала увагу і розроблялася як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. У філософсько-соціологічному контексті її розглядали В. Андрущенко, В. Василенко, О. Дробницький, І. Зязюн, В. Кремень, М. Марчук та ін.; психологічну природу цінностей та взаємовідносин особистості з навколишньою дійсністю висвітлені у працях І. Беха, Л. Божович, Л. Виготського, О. Леонтьєва, Л. Масол, О. Матвієнко, С. Рубінштейна, Г. Тарасенко. Важливим для нашого дослідження є педагогічний напрям ціннісного ставлення, який досліджували В. Киричок, В. Кузь, О. Савченко, О. Сухомлинська, Н. Ткачова, К. Шевчук та інші.

Вихідним аспектом у вивченні досліджуваної проблеми є визначення співвідношення категорій «ціннісне ставлення» і «ціннісне ставлення до природи». У сучасній науці реалізувалися різні підходи до визначення сутності понять «цінність», «ставлення», «ціннісне ставлення». К. Шевчук розглядає поняття «ціннісне ставлення до рідного краю» з позицій аксіологічного підходу як складну ієрархічну систему, яка є показником вихованості особистості. На думку науковця «ціннісні ставлення відображають особливий вид об'єктивних зв'язків людини з оточуючими її природним, соціальним і техногенним середовищем, вміщують інформацію про співвідношення об'єктивних властивостей предметів із потребами суб'єкта, а відтак про життєву значимість навколишніх предметів і явищ, про їх здатність задовольняти потреби й інтереси, приносити користь чи незадоволення» [1, с.314]. Таке трактування означеної дефініції відображає і сутність ціннісного ставлення до природи.

Слід зазначити, що для визначення змісту формування ціннісного ставлення до природи необхідно врахувати вікові особливості молодших школярів. Саме в цей період діти набувають досвіду взаємодії з природним оточенням, у них формується ставлення як до окремих об'єктів, так і до

природи взагалі. Змістову характеристику ціннісного ставлення до природи визначає краєзнавство. У контексті дослідження означеної проблеми із напрямів краєзнавства нами розглядаються екологічне та природознавче. Педагогічна інтерпретація краєзнавчого потенціалу виховання сприяє освоєнню ідей ціннісного ставлення до природи рідного краю, перетворенню їх у орієнтири життєдіяльності молодших школярів.

Ціннісне ставлення до природи формується у процесі екологічного виховання і виявляється у таких ознаках: усвідомленні функцій природи в житті людини, самоцінності природи; почутті особистої причетності до збереження природних багатств, відповідальності за них; здатності особистості гармонійно співіснувати з природою; поводитися компетентно, екологічно безпечно; критичній оцінці споживацько-утилітарного ставлення до природи, яке призводить до порушення природної рівноваги, появи екологічної кризи; вмінні протистояти проявам такого ставлення доступними способами; активній участі у практичних природоохоронних заходах: здійсненні природоохоронної діяльності з власної ініціативи; посиленому екологічному просвітництві. Ціннісне ставлення до природи і сформована на його основі екологічна культура є обов'язковою умовою сталого розвитку суспільства, узгодження економічних, екологічних і соціальних чинників розвитку.

Таким чином, формування у молодших школярів ціннісного ставлення до природи має свої специфічні особливості, що й необхідно враховувати в педагогічній діяльності.

Література:

1. Шевчук К. Особливості формування ціннісного ставлення до рідного краю у дітей молодшого шкільного віку / К. Шевчук // Теоретико-методологічні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук, праць – Каменець-Подільський, 2007. – Вип. 1.0. Т. 1. – С. 313–320.

УДК 159.964.1

*Лавська Алла Михайлівна,
Декунова Зоя Володимирівна,
Комунальний заклад «Сумський обласний інститут післядипломної освіти»
м. Суми, Україна*

ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

У сучасному світі особливу значущість для життєвого успіху набувають особисті якості та компетентність. Оскільки саме компетентності є тими індикаторами, що допомагають визначити готовність до життя, до подальшого особистого розвитку. Виникає потреба у формуванні самоосвітньої компетентності: самовихованні, самореалізації, саморозвитку, саморегуляції, самовдосконаленні, які необхідні для становлення особистості, здатної

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>